

ONSDAG 28 AUGUSTI 2024 ● SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ● GRUNDAD 1864

Recension. Maria Schottenius läser en engagerande roman av Thomas Korsgaard. Sidan 6

Konsert. "Mer vimsigt än bra", tycker Magnus Säll om Rickie Lee Jones på Nalen. Sidan 8

Insidan. Relationsexperten om hur du kan lära dig något bra av dålig stämning. Sidan 10

Den motvilliga konstnären

Internationellt uppmärksammade
norskan Frida Orupabo ställer ut
i Stockholm. Intervju, sidan 5

KULTUR NYHETER

I korthet.

Ryktena sanna – Oasis återförenas nästa år

Det brittiska bandet Oasis återförenas efter 15 år och åker på världsturné.

• Efter en nedräkning på bandets officiella Instagram landade klockan 09.00 svensk tid nyheten: Bröderna Noel och Liam Gallagher i Oasis begraver stridsyxan och återförenas.

Sommaren 2025 ger sig bandet ut på världsturné. Först ut är konserter i Cardiff, Manchester, London, Edinburgh och Dublin, vilket blir de enda spelningarna i Europa. Dessutom kommer konserter på andra platser i världen att läggas till i turnén.

Oasis, som bildades i Manchester 1991, gick i graven 2009 när Noel Gallagher efter decennier av syskongräl med Liam valde att lämna bandet och satsa på en solokarriär.

Efter en tid bildade Liam Gallagher tillsammans med de andra kvarvarande medlemmarna ett nytt band vid namn Beady Eye, som gick i graven 2014.

Fredagen den 30 augusti är det 30 år sedan Oasis debutalbum "Definitely maybe" släpptes. Bandet var ett av de stora i 1990-talet britpopvåg.

Ryktet om en återförening har spirat sedan Liam Gallagher på egen hand bestämde sig för att fira jubileet med ett antal spelningar under 2024. Men den som vill se bröderna tillsammans får alltså vänta till nästa år.

Biljetter till turnén släpps den 31 augusti.

Viktor Andersson

Foto: Guido Snieker/TT

33%

... av svenska illustratörer och grafiska formgivare har förlorat jobb till AI, visar en enkät av Svenska Tecknare. 60 procent av de tillfrågade tror också att deras yrkesrolls status kommer att försämrats av AI. Många vittnar dessutom om försämrade ersättningsnivåer. Knappt 4 procent upplever att AI påverkat deras ställning på arbetsmarknaden positivt.

Fredrik Strage tar en paus som DN-krönikör

Medier. Musikjournalisten Fredrik Strage gör en paus som krönikör i DN Kultur. Under hösten blir han programledare i ett nytt program i Handelsbankens mediasatsning EFN och kommer då inte att skriva krönikor i DN. Men efter årsskiftet är de tillbaka igen.

– Det är ett omfattande uppdrag. Då har vi kommit överens om att han pausar sina krönikor hos oss. Tanken är att han kommer tillbaka efter nyår – han är en viktig och mycket uppskattad skribent i DN, säger Åsa Beckman, biträdande kulturchef.

I höst kan man bland annat följa Fredrik Strage i podden "Hemma hos Strage", i TV4:s "Nyhetsmorgon" samt i "Så mycket bättre", men alltså inte i DN.

– Jag har skrivit krönikor i DN i 20 år, men under hösten ska jag att arbeta med andra projekt.

Fredrik Strage beskriver tv-programmet "Saker och ting" som en populärkulturell variant av "Antikrundan."

– Men det blir mera vinylskivor än porslin. Det första avsnittet ska handla om huruvida det är en bra idé att investera i Barbiedockor som en pensionsförsäkring, säger han.

Fredrik Strage ska under hösten också skriva färdigt en scenföreställning.

– Den handlar om Hultsfredsfestivalen och heter "Vi som älskar Hultsfred", säger han.

Viktor Andersson

Bianca Ingresso gör nytt program på Max

Tv. Bianca Ingresso gör ett nytt underhållningsprogram på Max. Programmet spelas in av Fredrik Skavlans produktionsbolag och får premiär nästa år, enligt ett pressmeddelande.

Efter att ha gjort sin egen pratshow "Bianca" under tre säsonger blir Ingresso programledare även i det nya programmet.

"Det kommer bli ännu mer underhållning och ännu mer maxat", säger hon i pressmeddelandet.

Programmet ska senare sändas även på Kanal 5.

TT

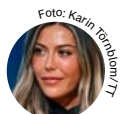

Foto: Karin Tolander/TT

Intervju.

Frida Orupabo.

"Jag gör collagen för att hålla mig mentalt stabil"

Länge hade Frida Orupabo svårt att kalla det hon gör för konst. När hon börjat vänja sig fanns hennes collage redan på många av världens främsta museer. Nu ställer den norska konstnären ut på Bonniers konsthall.

Frida Orupabo tillbringar mycket tid på nätet. För det mesta letar hon bilder, plöjer arkiv på jakt efter material. Ibland fångar ett fotografi hennes intresse trots att det inte är vad hon är ute efter, som det med ett rum fyllt med piedestaler i olika höjder. Ett vackert rum som påminde om ett landskap, eller, som hon själv beskriver det, en vänlig labyrint.

– Jag fick en känsla av att vilja hoppa in i bilden. Den fick mig att tänka på vildmarken och gospeln "How did you feel when you come out of the wilderness". Jag kände att jag ville återskapa det där rummet och föreställde mig hur verk och människor skulle försvinna och dyka upp i takt med att jag rörde mig in i och genom det. Ofta är det nog så jag arbetar; gömmer, kamouflerar och låter olika delar dyka upp igen, antingen med hjälp av gardiner eller i själva verken.

Konstnären Frida Orupabo är aktuell med en separatutställning på Bonniers konsthall i Stockholm, och bilden med den vänliga labyrinten blev utgångspunkt för utformningen av konsthallens största rum. Överdimensionerade, kritvita piedestaler reser sig upp över besökaren, känslan är som att stå på tröskeln till ett gallerirum men som en pyssling som tvingas böja nacken bakåt för att kunna se och förstå. Ändå syns inte allt, piedestalerna gömmer konstverk och beroende på var i rummet man befinner sig skapas olika verkskonstellationer. I rummet

Jag arbetar för det mesta med bilder där motivet blickar direkt tillbaka på betraktaren.

Konstnären Frida Orupabo.

intill finns gardinerna hon nämner, i ett annat skapar olika ljussättningar ytterligare labyrintiska former.

– Jag ville göra olika landskap och förvränga perspektiven. Det återkommer i flera av rummen och handlar mycket om vad vi tror att vi ser, vad vi egentligen ser och hur det hela tiden är i förändring.

Frida Orupabo är född och uppvuxen i Norge med mamma och syster. Pappan flyttade tillbaka till sitt hemland Nigeria när hon var liten. Hon bor och arbetar sedan många år i Oslo, och konsten – som de senaste åren har gett henne bred internationell uppmärksamhet – består till största delen av collage som hon har skapat av bilder hon hittat på nätet. Genom sina kompositioner utforskar hon frågor kring identitet, könsroller, familjerelationer och rasism. Till en början använde hon bilder från familjens fotoalbum, men efter ett tag övergick hon till olika koloniala arkiv.

– Jag tittade på min egen familjs historia och minnen, gick igenom familjealbum och använde collagen på samma sätt som jag gör nu: för att återskapa och manipulera minnen och berättelser. Jag tror att jag började arbeta med upphittat material så snart jag hade en internetuppkoppling hemma som student.

Studerade gjorde hon för att bli sociolog, ett yrke hon också arbetade med fram till för några år sedan. Bilderna lade hon ut på Instagram, och det var genom Instagram och mötet med den amerikanske videokonstnären och regissören Arthur Jafa som livet plötsligt knuffades in i en ny

Foto: Alexander Mahmoud

Stockholmsaktuell konstnär från Norge.

Född 1986 i Sarpsborg i Norge.
Är konstnär och sociolog.

Debuterade 2017 på samlingsutställningen "A series of utterly improbable, yet extraordinary renditions".

Aktuell med separatutställningen "On lies, secrets and silence" på Bonniers konsthall i Stockholm.
Verk av Orupabo visas i höst även bland annat i CFHills samlingsutställning "Gazing bodies" i Stockholm och i "Louisianas tid" på Louisiana i danska Humlebæk. Släpper i samarbete med Grafikens hus det grafiska bladet "Sunlight".

Orupabos verk finns bland annat representerade i samlingar på konstinstitutioner som Tate och Victoria and Albert i London, Guggenheim och Dean Collection i USA, Louisiana i Danmark, Moderna museet och Göteborgs konstmuseum.

Nästa år tilldelas hon det prestigefulla priset Spectrum – Internationaler Preis für Fotografie 2025.

Fick Royal Photographic Society Honorary Fellowship 2023, och nominerades samma år till Deutsche Börse Photography Foundation Prize och Joan Miró Prize.

riktning. Jafa har i intervjuer berättat hur han som barn fyllde pärmar med upphittade bilder i samlingar, ett samlande som i sociala medier-plattformarnas begynnelse blev del även av hans Instagramflöde.

– Hans konto fångade min uppmärksamhet eftersom det till stor del bestod av upphittade bilder. Det här var när plattformen fortfarande var "ren" och det enda du såg var personerna du följde, deras inlägg och likes. När vi följt varandra ett tag tog han kontakt och bjöd senare in mig att göra någonting till hans egen separatutställning på Serpentine, tillsammans med konstnärerna Ming Smith och Missy Lanyus. Det kändes oerhört överkligt alltihop.

Det som hände var att Jafa – som bland annat har mottagit det prestigefulla Gulddlejonet vid Venedigbiennalen 2019 – bjöd in Orupabo att medverka i hans utställning "A series of utterly improbable, yet extraordinary renditions" på Serpentine North i London 2017. Jafa bjöd även in Orupabo till en utställning i Berlin, samt som kreativ konsult i arbetet med Jay-Z:s musikvideo "4:44" och Jen Nkirus film "Rebirth is necessary". 2018 fick hon en soloutställning på Gavin Brown Enterprises i New York och senare samma år på Galerie Nordenhake i Stockholm. Sedan dess har utställningarna avlöst varandra – ändå har hon haft svårt både att kalla sig konstnär och att benämna det hon gör konst.

Är det fortfarande så?

– Jag kämpar med de där benämningarna. Jag antar att det är lite av

ett mindervärdeskomplex som har att göra med att jag kom in bakvägen. Och för att jag hade ett annat heltidsjobb under så lång tid. Och för att jag alltid har skapat visuella uttryck i olika former av personlig nödvändighet, långt innan någon kom och kallade det för konst. Om någon frågar mig vad jag jobbar med i dag säger jag att jag är konstnär.

De bilder som Orupabo bygger sina verk av är oavsett benämning laddade med historia och lager som i sina nya skepnader och i kontakt med samtiden onekligen bjuder in till reflektion. Hon har beskrivit collagen som ett sätt att skapa nya verkligheter och identiteter – och, som sagt, som en ren nödvändighet.

– Jag har ofta använt mig av ordet "sane" – att jag gör det för att hålla mig mentalt stabil. Jag ser det också som något som är nära kopplat till att skapa och upprätthålla ett jag, och som sätt att tänka.

Att det blev just collageformen handlar om hennes erfarenheter från uppväxten i Norge och känslan av att vara omgiven av vithet.

– Tillgången till bilder av människor som inte var vita var så begränsad att jag på sätt och vis tvingades omskapa, manipulera och klippa. Collaget möjliggör alternativa sätt att se. Jag gillar hur snabbt man kan ändra en betydelse eller ett uttryck genom att lägga till, ta bort eller manipulera bilder eller föremål. Lagren avslöjar komplexitet och motsägelser – sådant som gör oss mänskliga men som icke-vita människor ofta nekas i västerländska diskurser.

Utställningens titel är "On lies, secrets and silence". Var kommer den ifrån?

– Titeln är hämtad från en prosasamling av den amerikanska poeten, essäisten och feministen Adrienne Rich. Det är en fantastisk titel som fick mig att tänka på en massa saker. Mest på barndomen, på de lögnerna vi berättar för andra och för oss själva, på tystnaden och hemligheterna och hur de formar oss.

"On lies, secrets and silence" fokuserar på komplexa relationer inom hemmet och de tunna gränserna mellan trygghet och osäkerhet, trivsamhet och obehag. Det är frågor som återkommer genom Orupabos konstnärskap men som kan upplevas på olika sätt beroende på var och hur verken visas.

– Jag tror att de olika medierna som finns med i den här utställningen – film, skulptur, collage, och även installationen med de höga piedestalerna – ger en mer intensiv upplevelse på grund av hur verken är placerade i förhållande till varandra. Utställningen består av lager av konversationer som staplats ovanpå varandra, som kanske eller kanske inte är meningsfulla.

Utställningen är hennes första institutionella soloutställning i Sverige och består uteslutande av helt nya verk. Några i helt ny form: här finns en skivstång, galgar, en kam – och hennes två största collage hittills: "Big girl I" och "Big girl II".

– Jag ville skapa collage som var omöjliga att missa när du kliver in i huvudrummet, dels på grund av

storleken men också på grund av den ögonkontakt som du får med den ena av dem, oavsett var du befinner dig. Den ena konfronterar dig medan den andra tittar bort. Jag ville att de skulle få breda ut sig, göra rummet till deras.

Just blicken har en stark närvaro i dina verk, vad har den för betydelse?

– Jag arbetar för det mesta med bilder där motivet blickar direkt tillbaka på betraktaren. Det är något med att arbeta med koloniala arkiv som är så objektifierande, så våldsamt. Den omvända blicken är viktig eftersom den representerar motstånd och makt. Att titta bakåt är på sätt och vis att vägra objektifiering, ett sätt att tala utan ljud.

Trots att blicken ofta är intensiv kan det som betraktare vara svårt att säkert veta vilken känsla karaktärerna uttrycker. Och Orupabo säger själv att hon både vill skapa ett tydligt uttryck eller budskap, och verk som är öppna för tolkningar. Det hon också vill är att visa komplexitet: kvinnor i smärta, kvinnor som är sårbara, kvinnor som visar styrka, vrede, njutning, klarhet ...

– Jag vill säga något om samspelet mellan dåtid och nutid, mellan självrepresentation och påtvingad representation. Konsekvenserna av att vara "överbestämd utifrån", "alltid sedd som den andre, aldrig som jaget", som den portugisiska konstnären Grada Kilomba uttrycker det. Men där finns också en önskan att utforska möjligheten till motstånd och återskapande.

Karolina Modig
kultur@dn.se